

Περικλής Διακάκης - Χοντορκόφσκι

Δημήτρης Μεντές

Περικλής Διακάκης - Χοντορκόφσκι

Μια επίκαιρη ιστορία ιδωμένη μέσα από ένα ζευγάρι απλών ανθρώπων, η οποία μίλησε με ευφράδεια τη «γλώσσα» της όπερας και τραγουδήθηκε πολύ όμορφα, μεταφέροντάς μας σε μία Ρωσία που παραπατά μετά την πτώση της Περεστρόικα...

Χώρος: Εναλλακτική Σκηνή Λυρικής Σκηνής, Αθήνα

Ημερομηνία διεξαγωγής: 27/2/2020

Φωτογράφος: Γεράσιμος Δομένικος & Κώστας Φαραζουλής

Πώς μπορεί να αφορά την Ελλάδα του 2020 η άνοδος και η πτώση του **μεγιστάνα του πετρελαίου Μιχαήλ Μπορίσοβιτς Χοντορκόφσκι** και η πολυκύμαντη σύγκρουσή του με τον Βλαντιμίρ Πούτιν; Η όπερα λαμβάνει χώρα σε μία Ρωσία που παραπατά μετά την πτώση της Περεστρόικα, με το πολυτάραχο τοπίο να αποτελεί ιδανικό έδαφος για να στήσουν τιμπούσι τα καιροσκόπα όρνεα.

Αν κάποιος ψάχνει μια στρατευμένη όπερα-εγχειρίδιο ηθικής, τότε μάλλον θα απογοητευτεί. Ο συνθέτης **Περικλής Λιακάκης** και η **Κριστίνε Τρόνκβιστ** (η οποία υπογράφει τόσο το λιμπρέτο, όσο και τη σκηνοθεσία) δεν χρησιμοποιούν την τρικυμιώδη ζωή του πολύπαθου Ρώσου μεγιστάνα ή τις πολύκροτες πολιτικές κινήσεις του Πούτιν (πάνω στο, αλλά και κάτω από το ταμπλό), έτσι ώστε να κοινωνήσουν ένα πολεμικό μανιφέστο περί Σωστού και Λάθους. Αντιθέτως, βάζουν το ζευγάρι των απλών πολιτών Νατάσα-Ιβάν να ζωγραφίζει αντιστικτικά **τις καταστροφικές επιπτώσεις των τεκταινόμενων στην κορυφή της πυραμίδας, επάνω στη ζωή των ανθρώπων που αποτελούν τη βάση της**, με έναν τρόπο τελικώς πολύ πιο αποτελεσματικό. Αντίστοιχα, η χρυσοφορεμένη Ευμάρεια χορεύει με την Τύχη, γοητεύει και βιάζεται, σε μία πανέμορφη παραβολή του διηγηματικού άξονα.

Μουσικά, η όπερα του Λιακάκη έχει χτιστεί ως **προσωποκεντρική**, με πυρηνικές αρμονίες κομμένες και ραμμένες στα μέτρα κάθε ρόλου: τα θέματα ακολουθούν τους μονωδούς σαν φαντάσματα των επιλογών τους, άλλοτε με φιλόδοξες ποιότητες κι άλλοτε στρεβλά και ειρωνικά. Ο συνθέτης έχει κάνει **εξαιρετική δουλειά στο πλέξιμο**, με τη μουσική να λειτουργεί ως καλολαδωμένη δραματουργική μηχανή. Η δε ορχήστρα ακολούθησε την πάρτα του Λιακάκη με **λεπτεισθησία**, υπό τη διεύθυνση του **Γιούρι Έβερχαρτς**.

Ειδική μνεία χρήζει η δουλειά της Τόρνκβιστ, καθώς το κείμενό της βρίσκει **μια καλοζυγισμένη ποιητικότητα μέσα στη θύελλα της μετασοβιετικής Ρωσίας**. Τα λόγια της λειτούργησαν σε άψογη συνέργεια με τις νότες του Λιακάκη, για να δημιουργήσουν ένα κατασκευάσμα που **ανατέμνει τη ρωσική πολιτική αρρενωπότητα** και βρίσκει τα αρρωστημένα δίπολα που φωλιάζουν στο αφήγημα του ηγεμονικού ματσίμο. Η επιμονή αντιπαλεύει με την τραχύτητα, η επιθετικότητα παίρνει την Κατιούσα χέρι-χέρι με τον τυχοδιωκτισμό και **η πονηριά βρίσκεται σε λαβή τζούντο με τη συναισθηματική εγκράτεια**. Παράλληλα, η αρχετυπικά τρυφερή σχέση μητέρας και γιου περιστρέφεται γύρω από τα γεγονότα, ώστε να υπογραμμίσει την εσωτερικότητα του (κάθε άλλο παρά) ήρωά μας.

Η όπερα τραγουδήθηκε με πραγματικά όμορφο τρόπο, με τον μεσόφωνο **Κλέμενς Καϊμπλ** να αποδίδει έναν σοβαρό, εσωστρεφή και μελαγχολικό **Χοντορκόφσκι** και τη συγγενειά του με τη μητέρα του να υπογραμμίζεται στις υφές της **Ίνγκριντ Χάμπερμαν**. Ο Σέτσιν του **Στήβεν Σέσαρεγκ** υπήρξε πραγματικά απολαυστικός, ενώ ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε ο **Πούντιν του Αλεξάντερ Μάυρ**, αφήνοντας μάς να αναρωτιόμαστε κατά πόσο η αχυρένια απόδοσή του ήταν σχόλιο επάνω στην προσωπικότητα του Ρώσου πολιτικού. Παράλληλα, τα κοστούμια και τα σκηνικά, σε κηδεμονία Μάρκουσ Κούσερ και Αντρέα Καϊλτρινγκερ, υπήρξαν τρομερά αποτελεσματικά και καλόγουστα.

Σε σειρά επιτυχημένων παραγωγών, η Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής δείχνει τι μπορεί να καταφέρει μια παράσταση η οποία μιλάει με ευφράδεια τη γλώσσα της όπερας, σε ιστορίες που είναι **πραγματικά επίκαιρες για το σύγχρονο ελληνικό τοπίο**, τόσο μουσικά, όσο και θεματικά.

{youtube}A5t_S3EIBLQ{/youtube}